

L a n d s k a p s n ä m n d e n s

framställning till Ålands landsting med anledning av ifrågasatt ändring av §§ 13 och 16 uti Landskapsnämndens förslag till lag om naturskydd inom landskapet Åland.

Sedan Landskapsnämndens till Landstinget avlätna förslag om naturskydd inom landskapet Åland av Landstinget behandlats samt haft den omgång Landstingets protokoll förmåler, har Landstinget den 18 sistlidne december beslutit, ej mindre att den vidare behandlingen av ärendet skulle lämnas vilande till nästa session av Landstinget, än även att de i ärendet tillkomna handlingarna skulle till Landskapsnämnden översändas i avseende å utarbetande av nytt förslag till lydelse av §§ 13 och 16 i nämnda lag, därvid de av Landstinget uttalade önskningsmålen skulle såvitt möjligt beaktas.

Stora utskottet har uti sitt till Landstinget avgivna betänkande N:o 67 den 14 december 1923 föreslagit, att Landstinget ville antaga Landskapsnämndens förenämnda förslag, dock sålunda,

att grisslan, trutar och måsar måtte utgå ur §

13 mom. 1,

att tornsvala i samma mom. ersättes med svala,

samt att igelkotten måtte utgå ur mom. 2 i samma paragraf,

utgå; ävensom att § 16 erhöles följande lydelse:

"Det vare förbjudet att sälja, tillsaluhålla el-

ler som prydnad använda skinn eller fjäder av sådana i riket förekommande fåglar, som på grund av denna lag äro ständigt fridlysta. Detta förbud gäller icke från utlandet infört skinn eller fjäder av dylika fåglar"

I överensstämmelse med det givna uppdraget har Landskapsnämnden även handlagt ärendet med beaktande av de utav stora utskottet anförda synpunkterna, vilka av Landstinget i första läsningen godkäfts; samt får i anledning därav framhålla följande:

Vidkommande tornsvalans utelämnande från i § 13 mom. 1 fridlysta fåglar och dess ersättande med det allmänna begreppet svala, så låter sig enligt Landskapsnämndens uppfattning sådant icke lämpligen utföras, enär hela det system enligt vilket ifrågavarande lagrum är redigerat skulle sträras, genom att svalorna uttöges ur den allmänna kategorin småfåglar, bland vilka desamma av lagstiftarna fått sin plats anvisad och insattes emellan skärrfåglar och kråkfåglar. För att vinna det av stora utskottet åsyftade ändamålet - undvikande av föreställningen, att de egentliga svalorna, d.v.s. hus-, ladu- och strandsvalorna fölle utanför lagens fredning - borde enligt Landskapsnämndens mening en sådan åtgärd vidtagas, att tornsvalan finge kvarstå på sin plats i lagrummet, men efter sidensvans skulle införas orden "svalor och annan småfågel". Därigenom komme den olägenhet, stora utskottet befarat, att avlägsnas samt allmänhetens uppmärksamhet måhända ytterligare fästas vid det ornitologiska faktum, att den i mycket om

svalorna påminnande tornsvalan dock utgör ett skilt släkte för sig. Även kunde ordet tornsvala utelämnas helt och hållet, men däremot "svalor" inskjutas såsom ovan föreslagits, ehuru Landskapsnämnden dock för sin del avgjort förordar det förstnämnda alternativet.

Vad sedan beträffar stora utskottets förslag därom att grisslan, måsar na och samtliga trutar skulle utgå ur förslaget samt förty icke inrymmas i den fredning, som enligt lagrummet avsetts böra tillkomma dessa fågelarter, så har Landskapsnämnden icke kunnat undgå att fästa sin uppmärksamhet vid utskottets synnerligen anmärkningsvärda motivering av en dylik åtgärd. I sitt förenämnda betänkande anför stora utskottet:

"Enligt § 13 skulle grissla vara fridlyst året om. Med hänsyn till grisselungar, s.k. "grisselpojkar" i alla tider av skärgårdsbefolkningen i stor utsträckning fångats ur bona och använts till föda, anser utskottet obilligt gentemot densamma, särskilt den som bor och har sin nödtorftiga utkomst uti de yttre skären, att beröva dem denna möjlighet till omväxling uti den eljest enformiga matordningen, helst som grisslan förekommer synnerligen talrikt och såsom fullvuxen icke utgör föremål för jakt eller fångst. Detsamma gäller måsen och truten, vilkas ägg hopsamlas av skärgårdsbefolkningen och en del av året utgöra en viktig beståndsdel av dess föda."

Stora utskottets såväl förslag som motivering måste i enlighet med vad ovan nämnts betecknas såsom i högsta grad anmärkningsvärda. Till utgångspunkt för ett förslag, som i sig innebär ett kläbbslag emot hela natur-

skyddsidén, tager stora utskottet antagandet, att skärgårdsbefolkningen stor utsträckning "uti alla tider" vant sig vid att bryta emot lag. Måhända kan det vara av intresse för Landstinget att erfara, huru skandinavisk rättsuppfattning, som härintills städse utmärkt sig för den höga principen att i främsta rummet de små och värnlösa böra tagas i lagens skydd, stämplar ett dylikt, enligt utskottets mening allmänt av skärgårdsbefolkningen praktiserat tillvägagående.

Redan uti Kung. jagtstadgan av den 28 september 1762 stadgas: "Finnes någon så ondskefull, att han sjöfågel eller dess ungar på boet dödar eller dess ungar eller ägg förstör, då äge domaren skärpa straffet för sådan vanartig person med spö eller ris."

Ät i huvudsak enahanda uppfattning ger § 12 av förordningen angående jagt och djurfångst av den 10 februari 1868 uttryck genom ett stadgande därom, att ägg eller ungar av havs- eller sjöfågel ej må tagas ur bo eller förstöras, och § 18 i nu inom landskapet gällande förordning om jakt skänker samtliga sjö- och havsfåglar, utom de direkt skadliga, samma skydd.

Landskapsnämnden kan vid dylikt förhållande ej tänka sig annat, än att stora utskottets omförmälda motivering och förslag betingas dels av obekantskap med verkliga förhållandet, dels även av bristande kännedom om hittills gällande lagstiftning. Ty det bjuder avgjort Landskapsnämnden emot att antaga, att det av stora utskottet anförda ofoget skulle bland landskapets eljest i påfallande grad laglydiga befolkning uti större omfattning praktiseras. Dock är det naturligtvis icke Landskapsnämnden o-

bekant, att sådant förekommit och sannolikt alltid kommer att i enstaka fall äga rum, då det ju i regeln är omöjligt att i tillfredsställande grad övervaka landskapets vidsträckta skärgård. Men denna omständighet betingade likväl icke, enligt Landskapsnämndens mening, ett sådant återfall i barbari som stora utskottets förslag innebär, helst även sättet för fångsten av grisselungar i sig innebär att upprörande djurplågeri. Denna tillgär nämligen så, att den skrikande ungen med en krok, fästad i ändan av en käpp eller ett spö, framdrages ur de klipprämnor eller underifrån de större stenblock, där fågelarten häckar och ungarna hava sitt tillhåll.

Härvidlag torde det *dock* böra kunna fastslås, att även om lagstridig fångst av grisselungar eller dessas ägg mångenstädes inom landskapet ägt rum, den nationalekonomiska betydelsen härav är alldeles obetydlig, varför *och* på denna grund det enligt Landskapsnämndens åsikt ej föreligger anledning till ett så uppseendeväckande steg, som det av utskottet föreslagna.

Men alldeles oavsett ovan omförmälda omständigheter, torde den av stora utskottet förordade omredigeringen av ifrågavarande § icke låta sig verkställas, särskilt med hänsikt till den av utskottet tillika föreslagna ändringen av § 16 i samma lagförslag. Ty härav följde att inom landskapet kunde tillsaluhållas och såsom prydnad bäras vingar eller fjäder av mås-fåglar, medan sådant enligt lag är förbjudet inom riket i övrigt; och vid sådant förhållande skulle personer, vilka uti sin kläde-dräkt använda dylika vingar eller fjädrar, vid sin ankomst till ort utom landskapet hem-

falla under allmänt åtal, vilket ju måste ur legislativ synpunkt sett betraktas såsom oformligt. Med all sannolikhet komme även ett dylikt i lagen infört stadgande att föranleda till allt lagen ej kunde av Presidenten stadfästas, allra helst som utskottet därjämte föreslagit att sista momentet av ifrågavarande § skulle få en lydelse, som går stick i stäv emot den i riket gällande författnings bestämmelser och därjämte i viss mening berör en importfråga, vilka sistnämnda frågor äro undandraga landskapets lagstiftande kompetens.

Under anförda förhållanden nödgas Landskapsnämnden på det allvarligaste avstyrka de av stora utskottet föreslagna ändringarna, med undantag av igelkottens utelämnande från de fredade djurarterna.

Skulle dock emot förmodan Landstinget ansluta sig till stora utskottets förslag om uteslutande av grisslor och mäsar från ifrågavarande § 13 måste även från 3 mom. i lagrummet bortlämnas orden havstrut och vittrut, varjämte § 16 på av Landskapsnämnden anförda grunder bör åter-få sin av Landskapsnämnden föreslagna lydelse.

Mariehamn den 5 februari 1924.

På Landskapsnämndens vägnar:

